

Jan Johansson

BEF

Jan Johansson

REGELVERK UR ETT BRANSCHPERSPEKTIV

BEF – det är vi som försätter berg

En utveckling utan motstycke

En 24-årig kvinna dödades i sprängdådet i Uppsala i september. Foto: TT Nyhetsbyrån

De kriminella sprängningarna har förändrat spelplanen för såväl verksamheterna, våra myndigheter samt samhället i stort.

Polisens statistik (NBDC)

2019: 139

HÄNDELSE/ÅR	2020	2021	2022	2023	2024	Summa
<i>CACHE</i>	183	146	164	203	180	876
<i>EXPLOSION</i>	98	88	85	138	133	542
<i>FIND</i>	-	-	-	86	70	156
<i>HOAX</i>	56	49	38	60	38	241
<i>OTHER</i>	24	11	3	12	9	59
<i>TURN-IN</i>	31	19	21	11	7	89
TOTALSUMMA	392	313	311	510	437	1963

HÄNDELSE/ÅR	2021	2022	2023	2024	2025	Summa
<i>CACHE</i>	146	164	203	180	200	893
<i>EXPLOSION</i>	88	85	138	133	186	630
<i>FIND</i>	-	-	86	70	77	233
<i>HOAX</i>	49	38	60	38	42	277
<i>OTHER</i>	11	3	12	9	13	48
<i>TURN-IN</i>	19	21	11	7	6	64
TOTALSUMMA	313	311	510	437	524	2145

All time high!

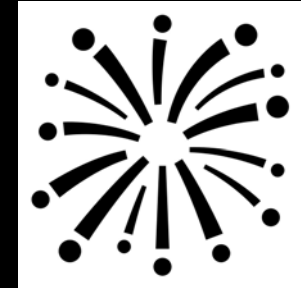
Utvecklingen 2019-2025

Vilka explosiver används

2019: ca. 50% civilt sprängmedel

**2020-2024: ca. 30% civilt sprängmedel,
30% handgranater, 30% pyro.**

**2025: 9 % civilt sprängmedel, 51 % pyro,
37 % handgranater. Resterande bla. HME**

Varför har kommersiella produkter minskat?

- **I första hand: Bombtillverkarna har lagförts och sitter i fängelse (personlig åsikt...)**
- **Fokus från politiskt håll, media-allmänheten (ljuset riktat mot branschen)**
- **Skärpt lagstiftning och ökad kontroll från myndigheterna**

Bakåtblick

Regelverk har funnits länge

- Relativt låg efterfrågan på tillämpning
- Både verksamheterna och myndigheterna har haft begränsad kunskap
- Ingen upplevd samhällsrisk – låg prioritet

När verkligheten slog till

Från förvaltning till krishantering

- Den kriminella utvecklingen har satt strålkastarljus på vår bransch
- Starka reaktioner från politiskt håll (även media)
- Skärpt lagstiftning
- Nya och ändrade föreskrifter
- Fokus flyttades från *att regler finns* – Till *hur de ska tillämpas*

Systemchocken

Ca. 135 myndigheter förväntas steppa upp "över en natt".

Tillståndsprövning och tillsyn ska:

- Bli striktare
- Mer omfattande
- Ske med omedelbar verkan

Hur rimligt är det att detta ska fungera???

Vad är kärnproblemet?

Gammal lagstiftning – med justeringar

Har resulterat i:

- Olika tolkningar
- Olika krav
- Olika beslut

Myndigheternas kompetens

När ingen vet säkert – Hur ska bergsprängaren veta?

Kompetensproblematik

- Små kommuner
- Sällanärenden
- Personalomsättningar
- Bristande resurser

När ingen har sista ordet

- Det kommunala självstyret står starkt
- MCF (MSB) ska vägleda men har inget tolkningsföreträde
- Ingen central instans som kan skapa likformighet och ge bindande besked

Rättsprocesser som systemlösning

Varje oklar fråga → överklagande?

De allra flesta bergsprängningsföretag:

- Saknar ekonomiska resurser att driva rättsprocesser
- Har inte tid eller andra resurser

Det kan inte vara lagstiftarens mening att rättssystemet ska fungera som manual!

Skärpningar i lag och föreskrifter

Lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor

Frågor om tillstånd till hantering och överföring av explosiva varor i övriga fall ska prövas av den kommun där varorna ska hanteras. Frågan ska i stället prövas av den kommun där den sökande fysiska personen är bosatt eller den sökande juridiska personen har sitt säte, om verksamheten ska ske i mer än en kommun och frågan gäller

1. användning,
2. överföring, eller
3. förvaring i ett flyttbart förråd. *Lag (2025:1080).*

Utgivare: Anna Asp
ISSN 2000-1886

MCFFS
2026:3
Utkom från trycket
den 23 februari

Myndigheten för civilt försvars föreskrifter om tillstånd till överföring, import och export av explosiva varor;

beslutade den 27 januari 2026.

Utgivare: Anna Asp
ISSN 2000-1886

MCFFS
2026:2
Utkom från trycket
den 19 januari 2026

Myndigheten för civilt försvars föreskrifter och allmänna råd om hur kommunen ska planera och utföra sin tillsyn enligt lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor;

beslutade den 9 januari 2026.

Myndigheten för civilt försvars
författningssamling

Utgivare: Anna Asp
ISSN 3119-2394

MCFFS
2026:4
Utkom från trycket
den 3 mars

Myndigheten för civilt försvars föreskrifter om hantering av explosiva varor;

beslutade den 25 februari 2026.

Utgivare: Anna Asp, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
ISSN 2000-1886

MSBFS
2021:3
Utkom från trycket
den 28 juni 2021

Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om deltagare i verksamhet med explosiva varor;

beslutade den 22 juni 2021.

Utgivare: Anna Asp, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
ISSN 2000-1886

MSBFS
2025:5
Utkom från trycket
den 24 juni 2025

Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om anmälningsskyldighet vid användning av explosiva varor eller förvaring av explosiva varor i flyttbart förråd;

beslutade den 23 juni 2025.